

Het werk gaat door

Cairo, 3 mei 2021

Terwijl in Nederland Pinksteren al begint te naderen is het hier in Egypte vandaag pas *Sjam en-nesiem*, het nationale lentefeest dat traditiegetrouw de dag na oosters Pasen wordt gevierd. Het is een dag om samen buiten door te brengen, maar vanwege corona worden dit jaar veel parken en stranden zekerheidshalve gesloten gehouden. Egypte zit momenteel midden in de derde golf, met officieel meer dan duizend nieuwe besmettingen per dag en feitelijk wellicht het tien- of twintigvoudige daarvan.

De ramadan geeft het feest sowieso een eigen karakter dit jaar. Moslims vasten, terrasjes zijn overdag gesloten en ook als niet-moslim eet en drink je bij daglicht zo min mogelijk in het openbaar. En dat terwijl het kwik vandaag wel tot veertig graden stijgt. Ik benut de rust van deze dag dit keer

dan ook maar liever om u hier vanuit mijn kamer met airco deze brief te schrijven.

De vorige brief dateert van juni 2020, dus u heeft inmiddels volop 'recht' op deze nieuwe brief.* Vanwege corona zijn er veel minder bijzondere gebeurtenissen die zich lenen om eens wat foto's te schieten en een verhaaltje te schrijven. Het gewone werk gaat gelukkig online door, maar met minder slagroom en kersen op de taart. Toch, nu ik er eens rustig voor ga zitten, boren de verhalen wel op. Laat ik beginnen met bovenstaande foto:

Uit de Statenvertaling kennen we hem als de kamerling uit Morenland, uit de Herziene Statenvertaling als de kamerheer uit Ethiopië en uit de Nieuwe Bijbelvertaling als de Ethiopische eunuch – wie was toch deze man uit Handelingen 8 en waar kwam hij vandaan? Abdalrahim, docent Nieuwe Testament aan Nile Theological Col-

lege in Khartoum, Sudan, schreef hierover een scriptie ter afronding van zijn Master of Theology (ThM) hier bij ons aan het Evangelical Theological Seminary in Cairo (ETSC). Eerst hoopte hij te laten zien dat het gebied dat destijds "Ethiopië" werd genoemd, ook het huidige Sudan omvatte. Maar gaandeweg kwam hij erachter dat met een houding van "wij Sudanese zijn toch wel een beetje bijzonder omdat wij hier in de Bijbel worden genoemd" net de strekking van dit Bijbelgedeelte zou missen: het gaat er hier juist om dat het evangelie ook voor "de ander" is, letterlijk en figuurlijk grenzen overgaat, tot aan de einden der aarde.

Hoewel ik me goed kan indenken dat menigeen inmiddels zijn of haar

** Afgelopen maart ontvingen de gemeenten die het werk van de GZB in Egypte steunen wel de "Programmanieuwsbrief Egypte" waar ik een bijdrage voor schreef. Zie: wjdw.nl/gzb-programmanieuwsbrief.*

buik vol heeft van eindeloze zoomsessies en ernaar uitziet mensen weer gewoon in levende lijve te ontmoeten, tel ik in mijn werk toch vooral de zegeningen der techniek. Dit voorjaar volgen bijvoorbeeld 75 studenten de colleges Inleiding Oude Testament in onze Arabischtalige opleidingen. Die studenten wonen niet alleen verspreid over heel Egypte van Alexandrië in het noorden tot Aswan in het zuiden, maar ook in diverse andere landen, van Dubai tot Canada. Welke beperkingen online-onderwijs ook moge kennen, het maakt het nu mogelijk dat tal van mensen bij ons theologisch worden toegerust die daar anders geen mogelijkheid voor hadden gehad, of in elk geval geen goede gelegenheid in hun eigen taal.

Bij het scriptie-examen zagen we ook hoe de techniek helpt grenzen te overbruggen en de einden der aarde te verbinden: vanuit Sudan beantwoorde Abdalrahim (Abdou) onder het toezien van zijn begeleider dr. Noah Park (docent hier in Caïro maar op dat moment tijdelijk terug in zijn geboorteland Zuid-Korea) de vragen die dr. Dustin Ellington (een oud-collega van ons hier, inmiddels al weer tien jaar in Zambia, maar tijdens het examen in de VS) en ik hem stelden. Zoals de vrolijke gezichten op de foto laten zien, is het examen goed verlopen: inhoudelijk ruimschoots naar tevredenheid en technisch ongestoord.

Terwijl ik dit zit te schrijven, komt er net een appje van Abdou binnen waarin hij me bedankt voor een tip die ik een poosje terug aan het doorspeelde: een universiteit in Noorwegen biedt deze dagen een korte online-cursus "Bijbeluitleg in Afrika" aan. Hij heeft zich aangemeld en nu de cursus is begonnen blijkt deze inderdaad precies over vragen te gaan die in zijn context in Sudan spelen.

Meer zegeningen van online

Zonder de coronacrisis te verheerlijken wil ik toch nog wel wat voorbeelden noemen van nieuwe online-mogelijkheden die in deze tijd worden ontdekt of beter benut. Zonder anderen te kort te willen doen mag ik hier deelgenoten-

gemeente Sliedrecht hier wel even noemen: rond de onlinekerkdiensten zendt men daar nu ook een programma met gemeentenieuws uit en om het zendingswerk onder de aandacht te brengen ben ik inmiddels diverse keren gevraagd om een kort filmpje hiervoor aan te leveren. (Aanvulling: zojuist werd me verzocht dit voor komende pinksterzondag weer te doen.)

Maar online kun je ook prima sollicitatiegesprekken voeren, zo merkten we in maart, toen we als seminarie met tien mensen spraken en uiteindelijk drie nieuwe docenten konden benoemen. Twee van hen, ds. Joseph en ds. Ragaai, zijn misschien geen onbekenden voor u in Nederland: zij maakten deel uit van het gezelschap van Egyptische predikanten dat januari 2019 op uitnodiging van de GZB Nederland bezocht. De derde is Dina: na haar deeltijdstudie aan ons seminarie is ze een jaar in de Verenigde Staten geweest voor vervolgstudie op het gebied van Christian Education (ongeveer: geloofsopvoeding), het vakgebied dat ze nu bij ons gaat doceren.

Nu is solliciteren via een videoverbinding niet een nieuwe uitvinding die pas in coronatijd is ontstaan. Maar op een ander gebied hadden we de afgelopen tijd toch wel echt een digitale primeur: wij zijn de eerste onderwijsinstelling die geheel online via filmpjes en talloze zoomgesprekken door een commissie van de European Council for Theological Education (ECTE) is 'bezoekt' om de kwaliteit van het seminarie en de programma's die we aanbieden te beoordelen. Eigenlijk zou dit bezoek, na lange voorbereiding, half maart 2020 gewoon hier op de campus hebben plaatsgevonden, maar toen kwam corona en zegden de bezoekers noodgedwongen af. Nu was er echter inmiddels voldoende creativiteit om voor elk onderdeel van het geplande bezoek een digitale variant te bedenken zodat een goede beoordeling toch mogelijk was. Het resultaat: het seminarie is nu geaccrediteerd (= officieel erkend).

Zo'n accreditatie betekent niet dat we volmaakt zijn en er niets meer te verbeteren is, maar het betekent wel

dat het seminarie zaken op orde heeft, de opleidingen kwaliteit hebben en er wordt voldaan aan een aantal belangrijke uitgangspunten voor goed theologisch onderwijs.

Ik denk niet dat mijn nieuwsbrieven de jaren door een ander beeld hebben gegeven, maar misschien vindt u het toch een geruststellende gedachte dat nu ook een deskundige organisatie als ECTE heeft verklaard dat het seminarie waar u via mijn werk bij betrokken bent goed bezig is.

Nog een online-ontwikkeling: het seminarie heeft een bibliotheek met een behoorlijke collectie Arabische en Engelse boeken. In de Arabische wereld is het één van de grootste bibliotheken op het gebied van christelijke theologie. Maar aan een gebouw vol boeken heb je verhoudingsgewijs niet zoveel als studenten zich in dorpen en steden op honderden kilometers afstand bevinden of zelfs in het buitenland wonen. Dat probleem ervoeren we voordat corona uitbrak al voor onze online-deeltijdstudenten, maar nu speelt het voor alle studenten.

Gelukkig zijn er inmiddels een aantal positieve ontwikkelingen. Er is een project gestart om tot een Arabische digitale theologische bibliotheek te komen voor seminaries in de Arabische wereld. Ik ben daar zelf niet direct bij betrokken, behalve dat ik pas een lijst met titels van Arabische boeken op het gebied van het Oude Testament heb aangeleverd, in de hoop dat die in deze bibliotheek kunnen komen. Daarnaast kwam ik zelf de Global Digital Theological Library (globaldtl.org) op het spoor – een voornamelijk Engelstalige bibliotheek die zeker niet alles bevat wat het theologenhartje begeert, maar toch wel zoveel en voor zo'n schappelijke prijs dat we als seminarie meteen een contract hebben afgesloten en de studenten online toegang tot deze boeken hebben gegeven. Om maar één voorbeeldje te noemen: een collega die exegese Nieuwe Testament doceert, vroeg een paar maanden terug of we één set van een belangrijk vijfdelig Grieks theologisch woordenboek voor de bibliotheek zouden kunnen bestel-

len. Dankzij deze digitale bibliotheek hoeft dit eigenlijk niet meer: alle studenten hebben nu van achter hun computer direct online toegang tot de digitale versie van dit woordenboek.

Studenten op bezoek

Omdat sinds half maart 2020 al ons onderwijs online is, wonen de studenten van onze predikantsopleiding niet op het seminarie maar bij hun ouders of gezin, veelal in dorpen honderden kilometers ten zuiden van Caïro. Van vrijdag tot en met zondag zijn velen van hen nu ook te vinden in vacante gemeenten.

Op het seminarie is het nu 'heerlijk' rustig: geen overvolle liften wanneer de studenten zich van hun kamers naar beneden spoeden om op tijd op college te zijn, geen wachtrijen in de eetzaal, geen studenten die je bestoken met vragen (behalve soms via WhatsApp), geen geluiden van gesprekken op de gangen die onbedoeld doorlopen tot na middernacht, geen wanklanken van de kleine irritaties die het samenleven van studenten onvermijdelijk met zich meebrengt – kortom, de rust die na een druk semester werkelijk een dag of twee weldadig aandoet, heerst inmiddels onnatuurlijkerwijs al ruim een jaar.

Toch zijn er de afgelopen tijd gelukkig ook een paar ontmoetingen geweest zonder camera en beeldscherm ertussen. Vrijdag 2 april vierden we, na tien maanden uitstel, het afstuderen van de studenten die voorjaar 2020 hun studie hadden afgerond. Vanwege corona moesten we helaas nog wel streng zijn: normaal geldt "hoe meer zielen, hoe meer vreugd," wordt elk bed en bijzetbed van het seminarie benut om familie en gezinnen van de afstudeerders te herbergen en zit bij de plechtigheid zelf de grote kerk van Heliopolis overvol, maar nu waren alleen de tientallen afstudeerders zelf welkom en bleven seminariepoort en kerkdeur voor familie en vrienden onverbiddelijk gesloten.

Ds. Ephraim Masoud (misschien herinnert u hem zich nog van toen hij najaar 2017 drie maanden in Nederland studeerde) mocht buiten wachten

terwijl zijn vrouw Marian binnen tussen de afstudeerders zat omdat ze onze deeltijdopleiding had afgerond. Nu geldt in Egypte: "Regel is regel en er is een omweggetje om de regel" – toen de bijeenkomst eenmaal begonnen was, werd de deur naar de galerij van de kerk niet langer geblokkeerd en liet men hem vandaar de bijeenkomst ongemoeid meebeleven.

Een week later waren de tweede- en derdejaarsstudenten van de predikantsopleiding een paar dagen op bezoek op het seminarie en nog weer twee weken later de eerste- en vierdejaarsstudenten. Ze kregen vooral de tijd om hun ervaringen te delen. Ieder had uiteraard zijn eigen verhaal, maar de hoofdlijn was toch wel dit: ze waren dankbaar dat het onderwijs vanwege corona niet was stilgevallen maar online was voortgezet en ook dankbaar voor wat ze nu tijdens hun studietijd in vacante gemeenten mogen betekenen en zelf in de praktijk leren, maar ze verlangden toch ook allemaal erg terug naar de colleges en gesprekken, het samenleven en samen studeren op het seminarie zelf.

Zelf heb ik deze dagen uiteraard ook benut om met de studenten bij te praten. Vooral was het bijzonder om de eerstejaarsstudenten van de predikantsopleiding in levenden lijve te ontmoeten. Ik kende hun namen al van de online colleges Inleiding Oude Testament maar had bij de meesten nog geen gezicht. U begrijpt: ik ben werkelijk dankbaar voor alle online-mogelijkheden, maar zing toch niet alleen maar lofzangen op de zegeningen van de techniek.

Ziekte en rouw

Soms vraag je je voorzichtig af: zijn we met al die coronamaatregelen en in ons geval de keus om alleen online-onderwijs te geven niet te voorzichtig? Maar tegelijk hoor ik hier ook telkens hoe het virus veel meer kwaad aanricht dan 'een griepje': afgelopen najaar gaf ik vier studenten van onze Engelstalige master college. Op een gegeven moment was één van hen voor enkele weken uitgeschakeld omdat hij zelf door corona was geveld, zat een tweede in het ziekenhuis bij zijn moeder die op de intensive care lag en verloor een derde zijn zwager door het virus. En zo zijn er tal van voorbeelden.

Uiteraard is corona niet de enige ziekte die mensen treft. Bij Alice, het jongste dochttertje van mijn collega ds. Ephraim Yacoub, was het waarschijnlijk iets anders maar niet minder ernstig. Vorige week maandag hadden we als collega's een gebedsbijeenkomst voor haar via zoom omdat ze in kritieke toestand verkeerde. Even later kwam het bericht dat ze was overleden. "Overgegaan naar de hemelse heerlijkheid," "Met Christus, dat is het best" schrijven de mensen dan op Facebook – aan vrome uitdrukkingen is in het Arabisch geen gebrek. Soms klinkt het haast te gemakkelijk, maar misschien is het niettemin gemeend en wil men werkelijk niet treuren als degenen die geen hoop hebben.

Tot ziens?

Ik ga afronden. Er zijn hier nog heel wat ontwikkelingen op het seminarie gaande maar daarover kan ik wellicht een volgende keer schrijven.

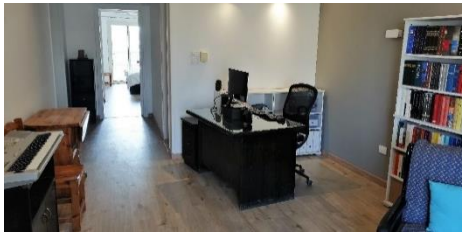
Mijn huidige werkperiode loopt tot eind augustus. Eigenlijk betekent dit dat ik deze zomer voor voorlichting en verlof naar Nederland zou komen, maar vanwege corona is dat nu niet handig – voor een onlinebijdrage ben ik desgewenst wel beschikbaar.

Naar ik hoorde, hebben diverse gemeenten die bij mijn werk betrokken zijn de GZB laten weten dat ze de komende jaren betrokken willen blijven. Hartelijk dank hiervoor! En wijsheid voor de gemeenten die hierover nog een beslissing moeten nemen!

Hartelijke groet, *Willem-Jan*

Thuiswerken is voor mij goed te doen: afgelopen zomer is mijn appartement geheel opgeknapt en vanuit het raam zie ik de paarden van de achterburen. Maar om 'contact' te houden met de stad loop ik toch graag ook de deur uit.

Colofon

Willem-Jan de Wit is docent Bijbelwetenschappen en systematische theologie aan het Evangelical Theological Seminary in Cairo. Voor dit werk is hij door de protestantse zendingsorganisatie GZB uitgezonden vanuit de Noorderkerk gemeente in Amsterdam. In het kader van het GZB-programma "Deelgenoten" wordt zijn werk mede gesteund door de Sionskerk Ameide en de hervormde gemeenten van Giesenburg, Goedereede, Polsbroek-Vlist en Sliedrecht. Via deze nieuwsbrief houdt hij u als familie, vrienden, gemeenteleden en belangstellenden op de hoogte van zijn werk en ervaringen in Egypte.

Dr. Willem J. de Wit, 8 el-Sekka el-Beda, Abbaseya, Cairo 11381, Egypt
00201272800851, skype: willemjdewit
willemjdewit@hotmail.com, wjdw.nl,
facebook.com/willemjdewit

Het **Evangelical Theological Seminary in Cairo**

leidt toekomstige predikanten op voor de presbyteriaanse (protestantse) kerk in Egypte. Daarnaast biedt het seminarie diverse Arabisch-talige deeltijdopleidingen aan, zowel in Caïro als online. Wie het Engels voldoende beheerst, kan doorstuderen in het Master of Theology (ThM)-programma. Veel oud-studenten hiervan zijn inmiddels zelf betrokken bij de opleiding van predikanten in Egypte en Sudan. Ook westerse theologiestudenten kunnen (een deel van) deze masteropleiding volgen. In totaal telt het seminarie zo'n 500 studenten. Op wjdw.nl/filmpje vindt u een video waarin het seminarie zichzelf in zeven minuten voorstelt.

ETSC, etsc@etsc.org, etsc.org

De **GZB** werkt graag mee aan de verspreiding van deze nieuwsbrief en stelt uw meeleven en gebed zeer op prijs. U kunt uw betrokkenheid óók tot uitdrukking brengen door een gift over te maken op NL91 INGB 0690 7624 45 voor het werkersfonds "W.J. de Wit" of voor andere onderdelen van het werk waar de GZB wereldwijd bij is betrokken. Via de link op wjdw.nl/geven kunt u een eenmalige of periodieke bijdrage eenvoudig online regelen. We zijn dankbaar voor uw onmisbare steun, zodat het werk voort kan gaan en zelfs kan groeien. Als u deze brief niet per post hebt ontvangen, maar volgende nieuwsbrieven wel graag per post ontvangt, geeft u dan uw adres door aan de GZB. Geeft u een adreswijziging ook altijd door aan de GZB.

GZB, Postbus 28, 3970 AA Driebergen
0343 512444, info@gzb.org, gzb.nl